

Asia Vireillepano luonnonsuojelulain (9/2023) 126 §:n mukaisten pakkokeinojen käyttämiseksi koskien kiinteistölle 623-436-1-7 suunniteltuja hakkuita.

Vireillepanija

Luonnonsuojeluliiton Etelä-Savon piiri ry.

Vaatimukset Etelä-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksessa

Luonnonsuojeluliiton Etelä-Savon piiri ry on 2.6.2023 pyytänyt Etelä-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusta (jatkossa myös ELY-keskus) kieltämään metsänhakkuut Puumalan Rokansaaressa sekä erityisesti keskeyttämään metsänkäyttöilmoituksen nro 1-2023-42134 (päiväty 28.4.2023) mukaiset metsänhakkuut kiinteistöllä 623-436-1-7. Kiinteistö sijaitsee Lietveden Natura 2000 -alueella.

Suomen luonnonsuojeluliiton Etelä-Savon piiri ry:n tietojen mukaan useat hakkuisiin suunnitellut kuviot täyttävät suojeltavien luontotyyppien kriteerit (boreaalista luonnonmetsää). Lisäksi harjumetsät luontotyyppiä on paljon laajemmin kuin Lietveden Natura-hoito- ja käyttösuunnitelma antaa ymmärtää.

Voimassa olevien suojelupäätösten perusteella ei ilmoitettuja metsänkäyttötoimia voida toteuttaa ilman Natura-arviota. Tällaista arviota ei ole tehty ja siksi vireillepanon kautta hakkuu-aiheet tulee peruuttaa vahinkojen välttämiseksi suojelun kohteena oleville luonnonarvoille.

Vireillepanossa todetaan, että ELY-keskukselta saadun tiedon mukaan useita näitä kuviota ei ole tunnistettu ELY-keskuksen luontotiedoissa suojeltaviksi luontotyypeiksi. Harjumetsät kuuluvat suojelun kohteisiin, lisäksi esiintyy muita luontotyyppisiä, joista boreaaliset luonnonmetsät on arvioitava asianmukaisesti luonnonsuojelulain (9/2023) 35 §:n mukaisessa arviointimenettelyssä. Luonnonsuojeluliiton Etelä-Savon piiri katsoo, että Natura-arviointia ei voida korvata ELY-keskuksen aiemmin tekemällä luontotyyppi-inventoinnilla eikä maastotarkastuksella. Natura-arviointi on tehtävä haitallisten vaikutusten aiheutumisen pois sulkemiseksi.

Luonnonsuojeluliiton Etelä-Savon piiri ry pyytää 128 §:n mukaisella vireillepanolla ELY-keskusta keskeyttämään hakkuut, korjaamaan puutteelliset luontotiedot alueella ja varmistamaan, että mahdolliset tulevat hakkuut perustuvat riittävään Natura-arviointiin eivätkä vaaranna suojeltavia luontotyyppisiä. Luonnonsuojeluliiton Etelä-Savon piiri ry. on täydentänyt vireillepanoa 7.6.2023 kahdella lausunnolla, joiden mukaan alueella saattaa esiintyä boreaalista luonnonmetsää.

Asian aiempi käsittely viranomaisissa

19.5.2025

Maanomistaja toimitti Etelä-Savon ELY-keskukselle kiinteistöä 623-436-1-7 koskevan hakkuusuunnitelman 13.5.2023 ja ELY-keskus ja maanomistajan edustaja tekivät maastokäynnin kohteelle 24.5.2023. Maastokäynnillä tarkennettiin hakkuusuunnitelmaa mm. kuvio 4.0 osalta. Maastokäynnin jälkeen ELY-keskus ilmoitti, että hakkuut on suunniteltu harjumetsät -luontotyyppi huomioiden. Hakkuita koskeva metsäntäyttöilmoitus tuli ELY-keskukselle tiedoksi 4.5.2023.

ELY-keskus vastaanotti Etelä-Savon luonnonsuojelupiirin vireillepanon 2.6.2023, ja ratkaisi sen päätöksellään 8.6.2023, hyläten vireillepanossa yksilöidyt vaatimukset. Päätöksen teon tukena ELY-keskuksella oli käytössään ympäristöhallinnon Uljas-paikkatietojärjestelmään tallennetut, vuonna 2021 Metsähallituksen Luontopalveluiden tekemät, inventoinnin tiedot alueesta. Niiden mukaan alueella ei esiintynyt luontodirektiivin luontotyyppiä 'boreaalinen luonnonmetsä', ainoastaan luontotyyppi 'harjumetsät', johon hakkuilla ei arvioitu olevan merkittäviä haitallisia vaikutuksia. Alueen harjumetsät ovat metsätaloustaustaisia, ja niillä on kiireellistä luonnonhoidon tarvetta mm. puuston ylitheyden ja paahderinteiden umpeen kasvamisen vuoksi. Myöskään luonnonsuojelulain (9/2023) 35 §:n mukaista arviointia ei katsottu tarpeelliseksi, tai maanomistajan kannalta kohtuulliseksi edellä mainituista syistä.

Luonnonsuojeluliiton Etelä-Savon piiri ry valitti ELY-keskuksen päätöksestä Itä-Suomen hallinto-oikeuteen. Hallinto-oikeus kielsi välipäätöksellään 1594/2023 hakkuutoimet kiinteistöllä 623-436-1-7 ELY-keskuksen päätöksessä tarkoitettujen hakkuukuvioiden mukaisella alueella, ja otti asian käsittelyyn.

ELY-keskus teki kiinteistölle 623-436-1-7 luontotyyppi-inventoinnin elokuussa v. 2023 osana asian käsittelyä Itä-Suomen hallinto-oikeudessa, ja tarkensi tietoja alueen luontodirektiivien luontotyyppien esiintyvyydestä. Inventoinnin tuloksena alueelta havaittiin yhdellä kuviolla (kuvio nro 10 ELY-keskuksen inventointiraportissa) luontotyyppiä 'boreaalinen luonnonmetsä'.

Itä-Suomen hallinto-oikeus antoi asiassa päätöksen 20.6.2024 (1461/2024), ja päätöksen mukaisesti valituksenalainen luonnonsuojelupiirin tekemä vireillepano palautui ELY-keskukselle uudelleen käsiteltäväksi siltä osin kuin se koskee metsäntäyttöä ELY-keskuksen 29.8.2023 päivätyssä inventointiraportissa esitetyllä kuviolla 10 (pinta-ala n. 2,1 ha), joka pääpiirteissään vastaa metsäntäyttöilmoituksen kuvion 4.0 itäosaa. Muiden hakkuukuvioiden osalta Itä-Suomen hallinto-oikeus hylkäsi valituksen.

Luonnonsuojeluliiton Etelä-Savon piiri ry haki valituslupaa 22.7.2024 korkeimmasta hallinto-oikeudesta. Korkein hallinto-oikeus hylkäsi päätöksellään 14.2.2025 (311/2025) Suomen luonnonsuojeluliiton Etelä-Savon piiri ry:n valituslupahakemuksen koskien Itä-Suomen hallinto-oikeuden päätöstä 1461/2024, 20.6.2024. Näin ollen Itä-Suomen hallinto-oikeuden päätös on lainvoimainen, ja asia palautui ELY-keskuksen käsittelyyn.

Asian uudelleen käsittely Etelä-Savon ELY-keskuksessa

Etelä-Savon ELY-keskus on käsitellyt vireillepanoa uudelleen siltä osin, kuin Itä-Suomen hallinto-oikeus palautti asian sille uudelleen käsittelyyn. Etelä-Savon ELY-keskus on

19.5.2025

varannut asianosaisille mahdollisuuden lausua mielipiteensä asian uudelleen käsittelyn yhteydessä.

Vastineessaan maanomistaja toi esille kiinteistön 623-436-1-7 metsätaloushistoriaa. Koko kiinteistön on ollut 1950-luvun jälkeen metsätalouskäytössä, mukaan lukien nyt käsittelyssä oleva kuvio, jolla on vastineen mukaan tehty harvennushakkuita 1950- ja 60-luvuilla. Hakkuut ovat muuttaneet puuston tilajakaumaa, minkä maanomistaja pyytää ottamaan huomioon arvioitaessa luontotyyppin 'boreaalinen luonnonmetsä' edustavuutta.

Luonnonsuojeluliiton Etelä-Savon piirin näkemys vastineessa oli, että kyseinen käsittelyssä oleva kuvio tulisi jättää hakkuiden ulkopuolelle, koska se on ELY-keskuksen inventointiraportissa luokiteltu kuuluvaksi luontotyyppiin 'boreaalinen luonnonmetsä'.

Päätös

Etelä-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus kieltää hakkuut tämän päätöksen liitteenä olevan Etelä-Savon ELY-keskuksen laatiman inventointiraportin kuviolla 10 (n. 2,1 ha), joka vastaa pääpiirteittäin metsänkäyttöilmoituksen nro 1-2023-42134 hakkuukuviota 4.0.

Päätöksen perustelut

Luonnonsuojelulain (9/2023) 34 §:n mukaan Natura 2000-verkostoon kuuluvan alueen suojelun perusteena olevia luonnonarvoja ei saa merkittävästi heikentää. Luonnonsuojelulain 37 §:n mukaan, jos toimenpide saattaa merkittävästi heikentää Natura 2000 -verkostoon kuuluvan alueen suojelun perusteena olevia luonnonarvoja, toimenpiteestä vastaavan on ilmoitettava siitä ELY-keskukselle. Maanomistajan tai hakkuuoikeuden haltijan tekemä, Metsäkeskukselta ELY-keskukselle toimitettava metsänkäyttöilmoitus katsotaan yleisen käytännön mukaan tällaiseksi ilmoitukseksi.

Luonnonsuojelulain 38 §:n mukaan, jos elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle 36 tai 37 §:n nojalla ilmoitettu toimenpide voisi merkittävästi heikentää Natura 2000 -verkostoon kuuluvan alueen suojelun perusteena olevia luonnonarvoja, ELY-keskuksen on 30 vuorokauden kuluessa ilmoituksen saapumisesta kiellettävä toimenpiteeseen ryhtyminen tai rajoitettava sitä. Ennen päätöksen tekemistä ELY-keskuksen on pyrittävä neuvottelemaan toimenpiteen toteuttamisen vaihtoehtoista toimenpiteestä vastaavan kanssa 34 §:ssä kielletyn seurauksen estämiseksi.

Lietveden Natura 2000-alueen suojelun perusteena ovat luontodirektiivin IV(a) – liitteen lajeista saukko ja saimaannorppa, sekä luontodirektiivin luontotyypeistä vaihettumissuot ja rantasuot, silikaattikalliot, kallioiden pioneerikasvillisuus, boreaaliset luonnonmetsät, boreaaliset lehdot, harjumetsien metsäiset luontotyypit, sekä puustoiset suot. Alue kuuluu myös rantojensuojeluohjelmaan. Luontotyyppi boreaaliset luonnonmetsät on lisätty Lietveden Natura 2000-alueen suojeluperusteisiin vuonna 2018 valtioneuvoston päätöksellä, osana Suomen Natura 2000-alueiden tietojen tarkistusta ja täydennystä.

Päätöksen kohteena olevalle kiinteistölle 623-436-1-7 on perustettu vuonna 2017 Etelä-Savon ELY-keskuksen päätöksellä yksityinen luonnonsuojelualue, jolla rauhoitusmääräysten mukaisesti metsänhakkuu on sallittu. Kiinteistöltä on suojelualuetta

19.5.2025

perustettaessa korvattu rakennusoikeudet saimaannorpan suojelemiseksi rantojensuojeluohjelman mukaisesti.

Valtioneuvoston päätöksen 5.12.2018 mukaan Natura 2000-verkoston tietojen tarkistamisessa alueiden suojeluperusteiksi lisätyt luontotyypit ja lajit on jatkossa otettava huomioon. Myös Itä-Suomen hallinto-oikeus päätöksensä perusteluissa toteaa, että suojeluperusteiksi lisätyt luontotyypit ja lajit on otettava huomioon siitä huolimatta, että alueen suojelupäätös on tehty ennen valtioneuvoston päätöstä. Näin ollen kaikkialla Lietveden Natura 2000-alueella luontotyyppi 'boreaalinen luonnonmetsä' katsotaan suojeluperusteiseksi luontoarvoksi, jota koskee luonnonsuojelulain 34 §:n mukainen heikentämiskielto.

ELY-keskuksen laatimassa inventointiraportissa (päiväys 28.9.2023) inventoitiin kiinteistöltä 623-436-1-7 luontodirektiivin luontotyypit voimassa olevan ohjeistuksen mukaisesti (Syke & Metsähallitus 2020). Yhdellä metsänkäyttöilmoituksen nro 1-2023-42134 kuviolta havaittiin esiintyvän luontodirektiivin luontotyyppiä 'boreaalinen luonnonmetsä'. Kuviolle on ilmoitettu hakkuutavaksi kasvatushakkuu ja ylispuiden poisto. Boreaalisen luonnonmetsän määrittelyssä olennaisia piirteitä ovat puuston ikä, puuston tilarakenne, sekä kerroksellisuus ja lahoppuun määrä. Hakkuut muuttavat metsikön ikä- ja tilarakennetta, ja heikentävät boreaalisen luonnonmetsän edustavuutta merkittävästi. Boreaalisen luonnonmetsän määrittelykriteerit eivät ota huomioon, onko metsikkö ollut aiemmin metsätaloustaloudessa vai ei, ja myös viimeisen vuosisadan aikana jollain tavalla käsitellyt metsät voivat täyttää määrittelykriteerit. Kyseessä olevan boreaalisen luonnonmetsän pinta-ala on n. 2,1 hehtaaria.

Päätöksen voimaantulo

Luonnonsuojelulain 126 §:n mukaan ELY-keskuksen päätöstä on noudatettava muutoksenhausta huolimatta, jollei valitusviranomainen toisin päättä.

Sovelletut oikeusohjeet

Luonnonsuojelulaki (9/2023) 34, 37, 38, 126 §
Hallintolaki (434/2003) 34 §

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla Itä-Suomen hallinto-oikeuteen. Valitusosoitus on liitteenä.

Asiakirjan hyväksyntä

Tämä asiakirja on hyväksytty viraston sähköisessä asianhallintajärjestelmässä. Asian on esitellyt luonnonsuojeluasiantuntija Jenni Ruottinen ja ratkaissut ryhmäpäällikkö Lauri Puhakainen.

19.5.2025

Liitteet	Metsänkayttöilmoituksen kuviokartta ELY-keskuksen inventointiraportti 28.9.2023 Valitusosoitus
Päätös	SLL Etelä-Savon piiri ry. (etela-savo@sll.fi, heikki.harkonen@sll.fi) UPM Kymmene Oyj (Saantitodistuksella Alvar Aallon katu 1, FI-00100 Helsinki PL 380, sähköpostitse kati.seppanen@upm.com)
Tiedoksi	Ympäristöministeriö

Tämä asiakirja ESAELY/822/2023 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument ESAELY/822/2023 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Ruottinen Jenni 19.05.2025 07:14

Ratkaisija Puhakainen Lauri 19.05.2025 07:57